

Kaj hočejo ti novi ljudje? Reakcijo proti impresionizmu. — Impresionizem je bil odbojna sila proti akademizmu in romantiki, hotel se je nanovo polastiti narave, rešiti problem svetlobe in zraka; duhovni, vsebinski problemi so mu bili manjvredni ali ničvredni. Zato nepregledne vrste pokrajin v zadnjih razstavah — zgodovinskih prizorov in slik iz življenja se je lotil skoro samo še dvorni ali kak drug praktičen slikar.

Ekspresionisti hočejo ravno nasprotno, oni ne slikajo več narave, ampak nje zavedno abstrakcijo, duhovno vsebino pojavov. Ne opazujejo več posebnosti jutranje in večerne razsvetljave, atmosfere in barvnih nians, ne zahtevajo od opazovalca, da si izbere pred sliko določeno opazovališče in mežika z očmi, temveč skušajo naravo razmaterializirati, razoblikovati, razdeljujejo celotne pojave in prepuščajo gledalcu, da se včustvuje in znajde v njih. Priznavajo sicer, da njih hotenje še ni popolnoma jasno, a upajo, da se bo razčistilo, razbistrilo.

Ekspresionisti trdijo, da daje zgodovina sankcijo njihovemu delu. To, kar hočejo, ni nič novega: umetnost divjakov, globoka pobožnost gotskih skulptur, mistična umetnost Grecova, zlasti pa razne narodne umetnosti dokazujejo, da ni naloga slikarstva, doseči iluzijo resničnosti z barvo in črto, ampak izraziti osebne misli in čustva. Ekspresionizem torej doseza to, kar je najbistvenejše v umetnosti. Zato bo zmagal, na vseh cestah ga bomo srečevali, domač bo v vsaki hiši. Dajte prosto pot tej čisti umetnosti — l'art pour l'art!

Tako govorijo ekspresionisti. Njihovo geslo svobode in neodvisnosti — l'art pour l'art — ni novo. Proglasili so ga že takrat, ko se je umetnost uprla pripovedovanju, osebni čustvu, vsebini, hotela biti strogo objektivna in se lotila izključno formalnih problemov. Antipodi današnjega ekspresionizma so torej imeli isto geslo kot ekspresionisti sami. Navidez je to čudno,

a je kaj preprosto in naravno. Ko umetnost reši kak formalni problem, nastane tihota, mir; samoposebi pride do tega, da se jame zopet bolj kultivirati vsebinska stran umetnosti. Impresionizem je svojo nalogo srečno rešil — nujno je torej, da stopi na njegovo mesto nekaj drugega, naj se to imenuje ekspresionizem ali kakorkoli, ker se zgodovina giblje vedno v istem ritmu, spreminja se samo melodija. A ravno tako nujno je, da mora prenehati tudi ekspresionizem, potem ko je umetnost obogatil in oplodil; prenehal bo pa tem prej, čim bolj je teoretiški, to je: enostranski.

Tietze misli še iz drugega razloga, da ekspresionizem ne bo postal umetnost bodočnosti, kakor upajo njega zagovorniki. Razoblikovanje pojavov ter njih razdeljevanje in sestavljanje po duhovni vsebini je nekaj tako absolutno novega, da ne bo moglo zmagati stoletnih tradicij. Doslej smo še vedno tako navajeni, videti v slikarstvu iluzijo narave, da se bo ob tej navadi skrhalo moč ekspresionistov. Zmagati bi mogla le tedaj, ako se v vsej naši kulturi izvrši velikanski, bistven preobrat.

I. C.

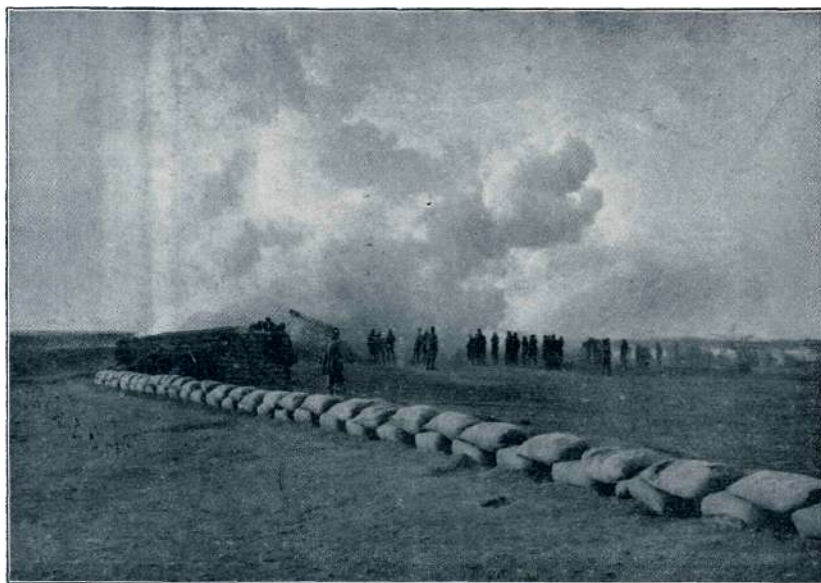
Naše slike.

Stoletnica napoleonskih vojn budi spomine na velikega vojskovodja in brezobzirnega uzurpatorja, ki je znal zbrati vse sile od revolucije razdejane države in vdahniti vojnim zborom duha discipline in željo po zmagah, moža, ki je imel le to nesrečo, da ni poznal meje svoje pohlepnosti. Slika str. 321. kaže Napoleona v Brnu, ko študira na zemljevidu pohod proti Dunaju.

Avtomobilizem napreduje s tako naglico, da se izkušajo nesrečneži, ki še nimajo tega modernega vozila, že z vsemi sredstvi braniti proti njemu. Nedavno je priredila mednarodna avtomobilska zveza tekmo čez Alpe, pri kateri je prenočilo v Ljubljani čez sto avtomobilov. Pri vožnji čez Učko goro na Opatijo (str. 349) se je primerila nesreča, ki je zahtevala dve človeški žrtvi.

Vojna v Tripolisu, iz katere nam Italijani pač poročajo o svojih uspehih, vendar ne pride do konca. General Caneva se je vrnil v domovino, vojno bo nadaljevala druga moč, o kateri upajo hitrejšega napredka. V Turčiji pa je nevarno zavrelo. Albanci so se uprli in izsilili padec mladoturške vlade in razpust mladoturškega parlamenta. Silovit potres je razdejal mesta ob Dardanelah.

Japonski mikado Mutsuhito, ki je tekom svoje dolgoletne vlade moderniziral Japonsko ter preizkusil njeno moč v zmagoslavni vojni z Rusijo, je umrl. Sledi mu sin Yotsihito. Pogreb mikada se vrši z največjo slovesnostjo.

VOJNA V TRIPOLISU:
ITALIJANI STRELJAJO NA TURKE.

